

HÖGSKRIFTEN

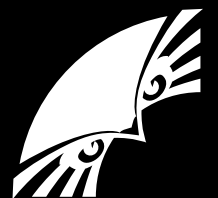
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING • NUMMER 4 • DECEMBER 2011

*God Jul &
Gott Nytt År!*

Sociala medier
under luppen på HLK

INTERNATIONELLT UNIVERSITET
i Jönköping 2025

MORALISK STRESS
på liv och död

HÖGSKRIFTEN

Högskolan i Jönköping är en stiftelsehögskola med rätt att utfärda examina på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Verksamheten präglas av entreprenörsanda, internationalisering och samverkan med näringsliv och samhälle. Utbildning och forskning bedrivs inom fyra fackhögskolor:

- Hälsöhögskolan
- Högskolan för lärande och kommunikation
- Internationella Handelshögskolan
- Tekniska Högskolan

Högskoleservice är högskolans serviceorganisation.

Högskolan i Jönköping har ca 12 000 studenter, ca 800 anställda och omsätter ca 800 mnkr (2010).

Högskriften är högskolans tidning som vänder sig till högskolans vänner och personal.

Högskriften ges ut med fyra nummer per år.

ANSVARIG UTGIVARE:

Informationschef Berit Wall

TEXT:

Amelie Bergman, Jordbruket
Lena Halldorf, redaktör/skribent
Rebecka Ottosson, skribent

FOTO:

Lena Halldorf, Maria Kopp,
Oskar Pollack

LAYOUT:

Maria Kopp

TRYCK: Ark-tryckaren

UPPLAGA: 1 500 ex.

OMSLAGSBILD: istockphoto.com/
Shawn Gearhart

ADRESS: Högskolan i Jönköping
Högskriften, Box 1026, 551 11 Jönköping

E-POST: hogskriften@hj.se

NÄSTA NUMMER: Februari 2012

ISSN: 1104-3687

HÖGSKRIFTEN: www.hj.se/hogskriften

NEWS IN ENGLISH: www.ju.se

VI ÄR INTE SOM ALLA ANDRA

Måste vi ge upp nu? Ska vi gå ihop med ett annat universitet? Nej, Högskolan i Jönköping ska satsa! Visst kan vi konstatera att den nya, nationella utbildningspolitiken inte talar till de regionala högskolornas fördel. Men vi i Jönköping är heller inte som alla andra. Vi har en rad egenskaper som faktiskt är unika i svensk högre utbildning och som ger oss konkurrensfördelar inför framtiden.

Först och främst är vi oss själva. Vi är en fristående aktör som med en borgerlig regerings goda minne har fått mandatet att självständigt driva vår utveckling i stiftelsehögskolans form. Med korta beslutsvägar och stor handlingskraft har vi visat att vi klarar vårt uppdrag med bravur. Sedan vi blev en stiftelsehögskola 1994 har vi utvecklats till ett lärosäte som på många områden kan konkurrera med de stora universiteteten.

Jag tänker då inte minst på vår forskning som lever upp till högt ställda internationella krav. Kvalitetsmässigt

kvalar nio procent av vår forskning in bland de bästa tio procenten i världen. Ser vi till vår spjutspetsforskning, som omfattar cirka sex procent av vår totala forskning, så hör vi till de fem bästa procenten i världen.

Högskolan i Jönköping är också internationell – på riktigt. Vi har ett mycket gott rykte och vår forskning inom entreprenörskap och familjeföretagande lockar redan i dag betalande studenter från hela världen. Detta är en av utgångspunkterna när vi nu bygger våra framtidsplaner. I slutet av november gästades vi av utbildningsminister Jan Björklund. Självklart tog jag tillfället i akt att berätta om våra ambitioner, om vilka du kan läsa i det här numret av Högskriften. Jag passade också på att berätta vad vi i Jönköping tycker är dåligt – och bra! – med den nya utbildningspolitiken

Nu satsar vi framåt och ser 2012 an med tillförsikt.

En God Jul och ett Gott Nytt År tillönskas alla våra vänner!

ANITA HANSBO, REKTOR

Innehåll

NUMMER 4 • DECEMBER 2011

4 Internationellt universitet i Jönköping 2025

6 Sociala medier under luppen på HLK

8 Aktiestinsen investerar i äldres hälsa

10 Hårda klappar! Julrim och boktips

12 IT ur ett samhällsekonomiskt perspektiv

14 Tillämpad informationsteknik

16 Moralisk stress på liv och död

18 Notiser

Friskvårds- anläggningen nu på gång

Nu kan arbetet med överbyggnationen och friskvårdsanläggningen på högskolans campusområde äntligen komma igång. Högskriften har tidigare skrivit om projekteringen och de olika delarna av projektet, senast i nummer 2, 2011.

Första delen i projektet är sänkningen och flytten av Munksjögatan samt överbyggnationen vilket beräknas vara klart till våren 2012. Friskvårdsanläggningen, som kommer innehålla bland annat ett gym och en hall med cirka 250 läktarplatser, förväntas vara klar för invigning våren/sommaren 2013.

– Förberedelserna har pågått under lång tid. Det är roligt att projektet nu äntligen lyfter. Gång- och cykelvägen över Munksjögatan gör att campus blir mer enat och tillsammans med friskvårdsanläggningen blir det ett mer levande campus som kommer att ytterligare stärka högskolan, säger Per Hallerstig, vd för Högskoleservice.

BILDER: KVARNSTROM ARKITEKTKONTOR AB

MINISTERBESÖK PÅ HÖGSKOLAN

Utbildningsminister och vice statsminister Jan Björklund besökte i november Högskolan i Jönköping. Efter samtal med rektor Anita Hansbo var ministern med på en visning av forsknings- och utbildningsmiljöer på Internationella Handelshögskolan.

Boktips från biblioteket på sidan 10

**”I detta något platta paket
döljer sig mången hemlighet.”**

FOTO: ISTOCKPHOTO.COM

Internationellt universitet i Jönköping 2025

Medan Högskolesverige bävar för nedskärningar slipar Högskolan i Jönköping på framtidsplanerna. År 2025 ska Jönköping ha ett internationellt universitet med konkurrenskraftig profilering. Rektor Anita Hansbo berättar hur.

Regeringen aviserar en skärpt utbildningspolitik med högre krav, färre platser och en möjlig utslagning av högskolor. Rubrikerna är svarta – också i Jönköping. Främst är det en indragen förskolläraryt utbildning som har väckt förvåning, men självklart har kvasten sopat ut tillfälliga utbildningsplatser även här. Rektor Anita Hansbo ser dock allt annat än uppgiven ut när hon resonerar kring framtiden. Högskolan i Jönköping är konkurrenskraftig och ska fortsätta att utvecklas, de ogynnsamma förutsättningarna till trots.

HUR PÅVERKAS UTBILDNINGSKLIMATET AV DEN NYA POLITIKEN?

– Alla drabbas förstås och det som oroar mig är att det har blivit en polarisering mellan högskolor och universitet, som om de senare skulle vara bättre. Regeringen sänder ut negativa signaler som kan påverka akademikernas vilja att verka vid mindre lärosäten. Personligen tycker jag att man kunde vara mer ärlig med ambitionen att dra ner på den högre utbildningen i Sverige, istället för att gömma sig bakom mindre årskullar. Den demografiska aspekten har vi ju känt till hela

tiden. Det kan också vara bra att se händelserna i ett vidare, internationellt perspektiv. I Europa pågår en omstrukturering av den högre utbildningen, med den ekonomiska krisen som raster. I till exempel Storbritannien är hela utbildningssystemet under omdaning och går i en riktning mot ökad avgiftsfinansiering.

”Ambitionen är att vi ska bli ett internationellt universitet som kombinerar akademisk höjd med excellent professionsinriktning och en omfattande extern samverkan.”

HUR SKA HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING UTVECKLAS I FRAMTIDEN?

– Vi utformar just nu en långsiktig plan som sträcker sig fram till 2025. Ambitionen är att vi ska bli ett internationellt universitet som kombinerar akademisk höjd med excellent professionsinriktning och en omfattande extern samverkan. Vi ska inte konkurrera på en svensk marknad utan på en internationell. Kompetens från Bredaryd, Bryssel och Beijing ska välja Jönköping framför de traditionella lärosätena! Något som förstås ökar regionens attraktionskraft och tillväxt.

FRÅN HÖGSKOLA TILL UNIVERSITET PÅ 14 ÅR? ÄR DET RIMLIGT?

– Det finns en allmän missuppfattning att ett universitet är finare än en högskola. Men varje universitet rymmer en högskola och varje högskola rymmer ett universitet. Vårt erbjudande ser exakt likadant ut. Högskolan i Jönköping har samma höga kvalitet på sin grundutbildning, sin forskarutbildning och sin forskning som vilket universitet som helst. Vi är redan ett universitet.

HUR SKA MÅLET NÅS?

– I vår kommer vi att utarbeta en fyraårsplan och avsikten är att fokusera på mål som är tydligt mätbara – till exempel söktryck, forskningsresultat, internationell närvaro och hur många studenter som får jobb efter examen. Vi ser också betalstudenter som vårt bidrag till regionens export. Vi hör redan till de bästa i landet – årets 70 internationella, betalande studenter kan utan problem bli 500 till år 2015. Den internationella utbildningsmarknaden är oerhört intressant. I Australien är högre utbildning landets tredje största exportvara, efter kol och järnmalm.

MEN, HANDEN PÅ HJÄRTAT. EN LÄRARHÖGSKOLA SOM INTE UTBILDAR FÖRSKOLLÄRARE?

– Ja, det är ett bakslag, och vår inställning är fortfarande att Högskoleverkets beslut saknade grund. Men nu går vi vidare och teck-

RÖSTER OM HÖGSKOLAN

"Högskolan i Jönköpings betydelse för näringslivet och regionens utveckling kan inte överskattas. Huvudproblemet för många företag är kompetensförsörjningen på både kort och lång sikt, d.v.s. att finna medarbetare med rätt kompetens för att driva såväl affärs- och utvecklingsprocesser som den vardagliga produktionen av varor och tjänster. Högskolan ger ett viktigt bidrag för företagens möjligheter att lösa detta problem.

FOTO: HANDELSKAMMAREN

För näringslivet är högskolan en viktig rekryteringsbas, en kunskapskälla och samarbetspartner som medverkar till att utveckla företag och verksamheter som kanske annars hade fått söka sig härifrån. Därtill kommer betydelsen av att ha närmare 12 000 studenter i regionen – svenska och utländska – som finner en framtid här alternativt blir goda ambassadörer för regionen.

Högskolan i Jönköping, i nära samverkan med företag och samhälle, är en av regionens viktigaste tillväxtmotorer."

GÖRAN KINNANDER,
VD HANDELSKAMMAREN JÖNKÖPINGS LÄN

"Jönköping med sin tidigare småstadskarakter har – framför allt de senaste 15 åren – omvandlats till ett expansivt, dynamiskt regionalt centrum med internationella influenser av strategisk betydelse. Det råder ingen tvekan om att etableringen av Högskolan i Jönköping och högskolans tillväxt har haft en avgörande, positiv påverkan i denna utveckling.

FOTO: ANNA HÄLLÅYS

Högskolan är alltså av fundamental betydelse som ett centrum för vetenskap, forskning och utbildning för hela Jönköpingsregionens näringsliv och offentliga sektor. Det är därför av ett strategiskt avgörande värde att högskolan vidareutvecklas, bl.a. för att fler ungdomar

ska inspireras till högre studier och för att företagens behov av kvalificerad arbetskraft ska kunna tillgodoses. Ett värdefullt bidrag till detta är en fortsatt konstruktiv samverkan mellan regionens kommuner, näringslivet i regionen, högskolan, Studentkåren, Science Park m.fl.

Jönköping ska upplevas som en attraktiv studentstad, för både svenska och internationella studenter, och ett av kriterierna är tillgången på studentbostäder.

Det är också angeläget för kommunen och regionen att studenternas kompetens och potential tas tillvara så att många av dem väljer att stanna kvar efter avslutade studier."

MATS GREEN,
KOMMUNALRÅD, KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE
I JÖNKÖPINGS KOMMUN

"I en relativt stor, och växande, utvecklingsorganisation finns det alltid ett rekryteringsbehov som naturligtvis varierar med tiden. Att ha en teknisk högskola i närheten är en fördel eftersom personer med rätt kvalifikationer som också har en lokal förankring från uppväxt eller studier, är en bra kombination.

Närheten till högskolan underlättar också för att skapa ett ömsesidigt utbyte i form av examensarbeten och andra projekt som kopplar skolan till näringslivet. På det området finns

en naturlig kontaktpunkt där vi som företag kan skapa uppgifter med verklighetsförankring för studenterna, samtidigt som vi får tillbaka utredningar och studier på en kvalificerad och väldokumenterad nivå som annars troligen inte hade prioriterats på samma sätt."

FOTO: PRIVAT

ANDERS JAKOBSSON,
GLOBAL DESIGN MANAGER PÅ KONGSBERG AUTOMOTIVE

nar en avsiktsförklaring med Mälardalens Högskola. Förhoppningen är att vi är i gång igen till nästa läsår. Vad gäller de 1 000 tillfälliga utbildningsplatserna som försvunnit så visste vi ju hela tiden att de var tillfälliga. Vi krymper kostymen lite, och det är inte bara av ondo.

DU MENAR ATT DET ÄR BRA, ATT HÖGSKOLAN BLIR MINDRE?

– Det är helt rimligt att man konsoliderar verksamheten efter en tid av kraftig tillväxt. Det kan ju faktiskt bli lite blommigt när man växer så fort som vi har gjort. Vi kommer att behöva profilera oss, vi måste våga

välja, som ett steg i att bli internationellt konkurrenskraftiga. Vi ligger definitivt rätt med våra fyra fackhögskolor men vi kommer att utvärdera vilka inriktningar som vi ska satsa på i framtiden. Entreprenörskap och familjeföretagande är två exempel på lämpliga profileringar.

PÅ VILKET SÄTT KAN UTVECKLINGEN GYNNA REGIONENS NÄRINGSLIV?

– Vi måste tänka långsiktigt, inte bara grott ner oss i vilket utbildningsbehov som finns under de närmaste två åren. Genom att verka på en internationell arena lockar vi hit de bästa studenterna och kan utbilda den bästa

arbetskraften, som står sig i den globala konkurrensen. Och de kan rekryteras direkt från Högskolan i Jönköping. Betydligt lättare än att försöka locka arbetskraften från Stockholm, eller hur?

I ryggen har Anita Hansbo en stark opinion och ett engagerat näringsliv. Enligt en ny undersökning som gjorts på uppdrag av Regionförbundet, rankas Högskolan i Jönköping som regionens allra viktigaste tillgång. En viktig bekräftelse som Anita Hansbo dock väljer att se som ett startskott.

– Det är jättebra att vi är viktiga, men vi ska bli ännu viktigare!

”Också inom marknadsföringen har uppkomsten av de sociala medierna vält saker och ting över ända. Gillknappar på Facebook och retweets på Twitter förväntas generera gratisreklam i det oändliga; det kallas ”Viral Marketing”.

Blir du addad, lilla vän?
– sociala medier under luppen på HLK

Facebookar du? Twittrar du? Som privatperson och i företaget? Om svaret är nej finns det ingen anledning till panik. De sociala medierna är nämligen inte så effektiva som många vill tro. Tobias Olsson och Anders Svensson, forskare vid Högskolan för lärande och kommunikation (HLK), säger sanningarna som det talas tyst om i mediesvängen.

Medie- och kommunikationsforskning är en av fyra forskningsmiljöer vid Högskolan för lärande och kommunikation. Här bedrivs också forskning om digitala medier under ledning av professor Tobias Olsson. Tobias Olsson fokuserar på nya medier och deras betydelse för medborgarskapet och här har naturligtvis också de sociala medierna sin givna plats. Tillsammans med Anders Svensson, som är lektor i Medie- och kommunikationsvetenskap, undersöker han de sociala mediernas betydelse för samhälle, näringsliv och privatpersoner. Tobias Olsson är dock en smula avogt inställd till själva begreppet.

– Formuleringen är knepig eftersom den antyder att alla andra medier genom tiderna har varit asociala. Det blir ett väldigt ahistoriskt förhållningssätt. Det som däremot gör de sociala medierna väldigt spännande är att de hjälper oss att förstå tidigare medier på ett annat sätt.

VEM HAR MAKTEN?

Idag forskar teamet på HLK inom flera projekt med anknytning till ämnet. Bland annat deltar man i det fyraåriga projektet "Unga nätkulturer", som finansieras av KK-stiftelsen. Man ligger också i startgroparna för ett nytt forskningsprojekt i samarbete

med Media and Management Transformation Centre vid Internationella Handelshögskolan där man ska studera hur olika medier förhåller sig till material som genererats av användarna, till exempel genom sociala medier.

Just användarmakten är en av de mest intressanta frågorna, tycker Anders Svensson.

– Den allmänna uppfattningen är ju att Webb 2.0 har gett användarna makten på nätet. Men tittar man lite närmare på de underliggande strukturerna har inte användarna så stor makt som de tror. Det är ju fortfarande producenterna av tjänsterna som sätter upp reglerna för hur användarna kan agera, säger Anders.

GRATIS KOSTAR ARBETE

Också inom marknadsföringen har uppkomsten av de sociala medierna vält saker och ting över ända. Gillaknappar på Facebook och retweets på Twitter förväntas generera gratisreklam i det oändliga; det kallas "Viral Marketing".

– Sanningen är att vännerna inte gillar vidare i den utsträckning som marknadsföringen säger. Det blir inte de ringar på vattnet som man hoppas på. Responsen på uppdateringar på Facebook ligger ofta bara på tre till fem promille av antalet visningar av uppdateringen. Det är alltså få som gillar eller kommenterar. Men så länge företa-

gen vet det och gör medvetna val, spelar det ingen roll. Det kan ju vara helt rätt ur en kvalitetsaspekt. Man når få personer, men rätt personer, säger Anders.

En annan missuppfattning när det gäller företagens närvaro på Facebook är att en uppdatering på företagets sida automatiskt genererar en post hos alla som gillat. Men faktum är att uppdateringarna sker i realtid. Den som gillat dig måste vara inne i systemet samtidigt som du lägger in din nyhet, annars läggs den inte upp på personens sida.

– I praktiken betyder det att du måste uppdatera hela tiden för att vara säker på att nå alla. Idealet är en uppdatering på morgonen, en vid förmiddagskaffet, en vid lunch, en vid eftermiddagsfikat, en strax efter middag och en efter att ungarna har gått och lagt sig. Facebook är gratis, men det kostar mycket tid om du ska nå alla du har tänkt dig, poängterar Anders som menar att Facebook börjar bli svalt. Integritetsfrågor och den ökande mängden reklam har gjort att användarna har dragit öronen åt sig.

EFFEKTIVASTE KVITTRET?

Ska man tro Anders är sociala medier ett bra komplement till alla andra medier, men de är inte allena saliggörande. Och det inser allt fler.

– År 2010 kom en hel flod managementlitteratur om sociala medier. I år är den en liten rännil. De som marknadsför sociala medier har ännu inte hittat ett bra sätt att argumentera eftersom det inte går att mäta Return On Investment på klassiskt sätt, säger Anders.

Men Twitter då?

– Statistiken visar att 25 000 svenskar skickar ut i genomsnitt en tweet i veckan. 90 000 läser Jönköpings-Posten varje dag...

SOCIALA MEDIER

Svenskarnas besök på sociala medier har ökat från 10 procent till 62 procent från 2005 till 2011 och det ökar stort i alla åldersgrupper (Källa: IIS). De mest aktiva användarna är ungdomar i åldrarna 16-24 år (Källa: SCB).

Facebook har över 800 miljoner medlemmar globalt och fyra miljoner i Sverige. Twitter har drygt 100 miljoner medlemmar.

Sju procent av Sveriges befolkning använder Twitter, de flesta är i åldrarna 16-35 år (Källa: IIS).

I skrivande stund har Högskolan i Jönköpings engelska Facebook-sida, Jönköping University, 3 501 personer som "gillar" oss. Många av våra besökare kommer från Facebook till hj.se, under oktober 2011 var det 22 715 besök på hj.se via Facebook. På Twit-

ter har Högskolan i Jönköping 678 följare och ligger på 19:e plats i Jönköping av 1 022 twitterare enligt twittoppen.se.

Källor: SCB (Statistiska Centralbyrån), IIS (Rapporten "Svenskarna och Internet" från Stiftelsen för Internetinfrastruktur, publicerad 2011-11-16), socialbakers.com, twitter.com och facebook.com

Aktiestinsen investerar i äldres hälsa

"Aktiestinsen" Lennart Israelsson har donerat 5 miljoner kronor till Hälsohögskolan. Pengar som ska användas för att främja äldres aktivitet och hälsa.

– Lennart har uppmärksammat det starka sociala entreprenörskapet inom vårt område. Det är verkligen en positiv skjuts framåt, säger Ann Johansson som är programansvarig för arbetsterapeutprogrammet.

Med sin donation till Hälsohögskolan i Jönköping lyfter Aktiestinsen fram en viktig sida av arbetet inom vård, omsorg och hälsa – det personliga engagemanget och det sociala entreprenörskapet. Och det var också med ett entreprenöriellt initiativ som allt började. På Norrahammars vårdcentral satt distriktsarbetsterapeuterna Kerstin Lindblad och Anna Svensson och läste tidningen. En artikel handlade om Aktiestinsens generösa donation till Internationella Handelshögskolan.

– Så föddes tanken att intressera Aktiestinsen för äldres aktivitet och hälsa. De såg Hälsohögskolan som en naturlig del i

projektet, vilket också säger en del om de goda relationer som vi har med verksamheterna, berättar Ann Johansson.

Ett gemensamt brev författades till Lennart Israelsson som, får man förmoda, får en uppsjö av förfrågningar med brevbäraren varje dag. Men Hälsohögskolans försändelse slog an en sträng och när man några veckor senare ringde upp hade han läst och begrundat. Ett antal möten och kaffekorgar senare var saken bestämd. Den 21 oktober överlämnade Lennart Israelsson en aktieportfölj värd fem miljoner kronor till Hälsohögskolan. Avkastningen ska användas till forskning och utveckling kring äldres

aktivitet och hälsa – främjande, preventiva och rehabiliterande insatser. En gång om året, på Lennart Israelssons födelsedag den 6 februari, delas avkastningen ut till projekt som sökt medel från stiftelsen.

MÖTE MELLAN GENERATIONER

Lennart Israelsson har särskilt intresserat sig för Ann Johanssons och hennes kollegers arbete där forskare och studenter har arbetat i projekt i samverkan med externa entreprenörer. Ett exempel är det samarbete som avdelningen för rehabilitering har haft med arbetsterapeuter inom primärvården i Jönköping. Programmet syftar till att förstå ak-

Några andra donatorer till Högskolan i Jönköping

- Carl-Olof och Jenz Hamrins Stiftelse
- Bertil och Britt Svenssons Stiftelse för Belysningsteknik
- Henry och Sylvia Tofts Stiftelse
- Stiftelsen Inger och Arne Oscarssons Donationsfond
- Gunnar Randholms stipendier

tiviteters potential och kraft, analysera egna aktiviteter och pröva aktivitetsförändringar. Avsikten är nu att förankra programmet i fler primärvårdsgrupper i Jönköpings län.

– Vi arbetar också med frågan om hur man tillfredsställer behovet av individuella aktiviteter. I dag är det vanligt med återkommande gruppaktiviteter, men att man får göra saker på egen hand, utifrån egna intressen är mer ovanligt.

Tillvaratagandet av studenternas engagemang och infallsvinklar kommer att utgöra en viktig del i arbetet med att pröva och utveckla nya former för aktivitet. Nya tekniska lösningar ska också utvärderas och tas tillvara.

– Den nya generationen äldre har andra erfarenheter och förväntningar på livet än tidigare generationer. Det påverkar inte minst vårt arbete inom arbetsterapi. Vi står inför en spännande framtid och Aktiestinsens engagemang öppnar för helt nya möjligheter. Vi är helt enkelt jätteglada!

Hälsö högskolans vd Ewa Wigaeus Tornqvist och "Aktiestinsen" Lennart Israelsson

FOTO: PRIVAT

Ann Johansson, programansvarig för arbetsterapeutprogrammet på Hälsö högskolan

”Vi står inför en spännande framtid och Aktiestinsens engagemang öppnar för helt nya möjligheter.”

Hårda klappar!

Nyheter på högskolebiblioteket som även passar bra under granen.

OCH I WIENERWALD STÅR TRÄDEN KVAR

Elisabeth Åsbrink

I sin Augustprisonominerade bok ger Elisabeth Åsbrink en personlig och engagerad skildring av den svenska stelbentheten och räddhågsenheten under andra världskriget och visar hur anti-semitismen genomströmmade samhället.

TOMAS TRANSTRÖMER : ETT DIKTARPORTRÄTT

Staffan Bergsten

Staffan Bergsten tecknar en yttre bild av nobelpristagaren Tranströmers levnadsförlopp, berättar om uppväxt, skolgång och yrkesbana som psykolog, om naturintresset, musiken och resorna. Men framför allt riktar han in sig på diktarens inre värld såsom den framträder i hans poesi.

A GAME OF THRONES

George R.R. Martin

George R.R. Martins populära fantasyserie om maktspelet om järntronen lockar inte bara de inbitna fantasterna av genren. Karaktärerna är mångdimensionella och det är det svårt att bedöma vem som är god och ond. Dessutom är det långtifrån säkert att de goda vinner.

”Drama, fantasy, spänning eller skratt. Vad mer kan man önska sig en juldagsnatt?”

GUSTAVS GRABB: BERÄTTELSEN OM MIN KLASSRESA

Leif GW Persson

Leif GW Persson berättar i sin självbiografi om klassresan från lägenheten på Gärdet i Stockholm, med en pappa som arbetade som sprängare i den nya tunnelbanan fram till olyckan där han fick ett stenblock på sig, till den akademiska världen och rollen som TV-kändis och bästsäljande författare.

FRIHET

Jonathan Franzen

När Jonathan Franzens roman Freedom utkom förra året utnämndes den snart till en av de riktigt stora amerikanska berättelserna om vår tid. Här tecknar Franzen ett skarpt, ömsint och humoristiskt porträtt av medelklassfamiljen Berglund.

DEN GIRIGE

Mattias Ronge

Den girige är en roman om skatteplanering, om narkotikasmuggling, om bostadsklipp och dubbelmoral. Om priset man får betala för sina beslut. Om hur vi alltid ser girigheten lite högre upp på samhällsstegen. Tills vi är där själva.

GETINGSOMMAR

Denise Mina

Tät intrig, trovärdig karaktärsskildring och Glasgows speciella atmosfär - Denise Minas andra bok om Alex Morrow bjuder på en skickligt iscensatt kriminalhistoria.

”I detta något platta paket
döljer sig mången hemlighet”

MANNEN SOM FÖLL I GLÖMSKA

Mia Ajvide

En dag känner Jacks fru Aino inte längre igen honom. Han är bortsuddad ur hennes minne; som om deras liv tillsammans i stugan vid havet aldrig hade ägt rum. Till och med hans gamla mor stirrar frågande och skrämt på honom. Ingen vet vem han är.

”Julledigheten är alltför kort, men med denna klapp kan du drömma dig bort.”

FÖRSVUNNEN VÄRLD: OM DEN STÖRSTA ARKEOLOGISKA UTGRÄVNINGEN NÅGONSIN I SVERIGE

Maja Hagerman

I början av bronsåldern gick landhöjning vid Sveriges östkust nästan att se med blotta ögat. Inget liknande har hänt någon annanstans i världen. Livet i detta unika landskap har nu undersökts i det största arkeologiska projektet någonsin i vårt land. Maja Hagerman följer arkeologerna i deras letande och lägger pussel med fynden.

AMULETT

Roberto Bolaño

Den chilenske författaren Roberto Bolaño skapade under sin livstid en romanvärld med helt egna lagar, hallucinatorisk och skrämmande autentisk på en gång, där motståndet mot övergrepp och politiskt våld utgör själva bränslet i prosan.

SKYMNINGSSÅNG I KALAHARI: HUR MÄNNISKAN BYTTE TILLVARO

Lasse Berg

I miljoners år levde våra förfäder ett stillsamt liv som samlare mellan Afrikas öppna horisonter. Men för 10 000 år sedan gav sig plötsligt hela mänskligheten ut på en resa utan karta. Vi ändrade helt livsstil, blev jordbrukare, flyttade in i städer, skapade civilisationer, fick bråttom, började slåss. Nominerad till Augustpriset 2011.

TIPS PÅ NYA BÖCKER PÅ HÖGSKOLEBIBLIOTEKET FRÅN ERIK ÅKESSON,
BIBLIOTEKARIE VID HÖGSKOLEBIBLIOTEKET I JÖNKÖPING

A portrait of Professor Vivian Vimarlund, a woman with short reddish-brown hair and glasses, wearing a white shirt. She is looking directly at the camera with a neutral expression.

IT ur ett samhällsekonomiskt perspektiv

– internationellt ledande forskning vid CenITIS

Rätt information, rätt använd, i rätt sammanhang kan spara mycket tid och stora pengar för privata och offentliga organisationer. Vid Centre for Information Technology and Information Systems (CenITIS) bedrivs nyskapande forskning inom informatik.

– Med våra modeller kan vi fånga in och utvärdera IT-nyttan ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, berättar professor Vivian Vimarlund.

ADB – administrativ databehandling. När företeelsen var som hetast på 70-talet omfattade den teorier och metodik för utveckling, användning och utvärdering av datorstödda informationssystem i organisationer. I takt med att tekniken har utvecklats har det vetenskapliga forskningsområdet bytt namn till informatik. I dag omfattar forskningen bland annat också mobila system, e-handelssystem och e-utbildning.

– Informatik handlar om hur man använder informations- och kommunikationsteknik (ICT) för att erbjuda tjänster och/eller produkter på ett mer effektivt och flexibelt sätt, förklarar Vivian Vimarlund och poängterar i samma andetag att det för dem är informationen som är huvudfrågan, inte tekniken.

– Informatiken arbetar med hur man strukturerar, förmedlar och använder informationen så att tekniken kan utnyttjas på bästa sätt. När det kommer till de tekniska lösningarna tar datavetenskapen vid.

”Informatiken arbetar med hur man strukturerar, förmedlar och använder informationen så att tekniken kan utnyttjas på bästa sätt.”

TVÄRVETENSKAPLIG FORSKNING

Med så många applikationsområden som det finns idag (bland annat affärsinformatik, hälsoinformatik, rättsinformatik och

socialinformatik) måste informatiken vara tvärvetenskaplig. Vivian Vimarlund är föreståndare för forskningscentrat CenITIS vid Internationella Handelshögskolan, en verksamhet som beskrivs just som en bro mellan ekonomi och informationsteknologi (IT/IS).

Genom centrets forskning studeras och utvärderas effekterna av avancerade informationssystem i privat och offentlig verksamhet. Det kan handla om allt från affärssystem och e-handelssystem till datorbaserade patientjournaler. Centret bedriver ett nära samarbete med företag, tillverkningsindustri, myndigheter och offentlig sektor. Man är också engagerad i flera internationella projekt, bland annat två EU-projekt som syftar till att utvärdera IT och e-tjänster

NAMN: Faustina Acheampong

ÅLDER: 30 **FRÅN:** Ghana

UTBILDNING: BSc Biological Science, University of Cape Coast, Ghana; MSc IT Management and Business Development, Internationella Handelshögskolan (JIBS)

EXAMENSÅR: 2010 (MSc)

NUVARANDE JOBB: Doktorand på Informatics-sektionen på JIBS

”Jag ser fram emot att kunna använda min forskning för att bidra till att förbättra IT-tillämpningar inom sjukvård, hälsovård och andra serviceinrättningar i Ghana och andra afrikanska länder [...]”

Doktorand Faustina Acheampong

Varför valde du Högskolan i Jönköping?

Efter min kandidatexamen fick jag chansen att arbeta på ett företag i Storbritannien – där väcktes mitt intresse för ICT (Informations- och Kommunikationsteknik). Jag valde IT Management and Business Development på Internationella Handelshögskolan. Med ett stipendium från Svenska institutet kunde jag flytta till Sverige och fortsätta mina studier.

Vad är det bästa med ditt forskningsområde?

Jag forskar inom informatik – ett ganska brett område med många överlappande äm-

nen. Informatik är ett utmanande och väldigt komplext ämne och det är viktigt för mig. Studierna måste hela tiden ha praktisk relevans och vara utmanande nog att motivera mig att fortsätta.

Vad har du för framtidsplaner?

Jag vill gärna fortsätta forska inom mitt område men även arbeta och få praktisk erfarenhet. Jag ser fram emot att kunna använda min forskning för att bidra till att förbättra IT-tillämpningar inom sjukvård, hälsovård och andra serviceinrättningar i Ghana och andra afrikanska länder där man ligger långt efter när det gäller tillväxten av informationsteknik.

inom hälsovård och offentlig service. Vivian Vimarlunds egen forskning kretsar kring hur ICT förändrar och stimulerar utvecklingen av elektroniska marknader och nya affärsmodeller, samt hur ICT-baserade system kan bidra till att öka produktivitet, effektivitet och tillväxt.

– De forskningsmodeller och metoder som har utvecklats för att fånga IT-nyttan har fått nationell och internationell uppmärksamhet. Det finns inte så många forskargrupper som arbetar med utvärderingsfrågor från ett tvärvetenskapligt perspektiv och där huvudfrågan är vad man går miste om, om man inte använder IT, säger Vivian.

– Våra modeller syftar till att analysera effekten av IT-baserade innovationer. Hur kan de påverka samhällets och företagets

ekonomi, och hur kan man undvika fallgroparna? Hur fångar man in värdet av innovativa tjänster och hur kan slutanvändaren bidra till att utveckla kostnadseffektiva produkter?

MERVÄRDEN FÖR ALLA

Som ett exempel tar Vivian Vimarlund olika typer av e-tjänster. E-handeln har i takt med den ökade innovationsgraden fullkomligt exploderat.

– Konsumenterna kan skräddarsy sina produkter utifrån egna önskemål och göra köpet under de förutsättningar som passar bäst. Företagen får nya affärsmöjligheter, konstaterar Vivian.

Nyckelordet inom informatiken är ”innovation”, säger Vivian Vimarlund. Att

hitta nya, smarta sätt att kombinera information och teknik så att det ger mervärden både för användaren och för organisationen. Att ökad lönsamhet kommer som ett brev på posten är förstås drivkraften för företagen.

”De forskningsmodeller och metoder som har utvecklats för att fånga IT-nyttan har fått nationell och internationell uppmärksamhet.”

– ICT har blivit en förutsättning för att kunna konkurrera på en alltmer globaliserad marknad.

**Tillämpad informationsteknik
till företagens fromma**

39 procent av alla affärstjänstemän tillbringar mer än två timmar om dagen med att leta efter rätt information. – Idag har vi på tok för mycket information att ta ställning till. Med rätt använd informationsteknik kan företagen hitta effektivare vägar, säger Ulf Seigerroth, docent vid Tekniska Högskolan i Jönköping.

Informationsteknik är en av fyra forskningsmiljöer vid Tekniska Högskolan i Jönköping. Forskningen kretsar kring informationslogistik och kunskapsförsörjning inom företag och organisationer, och lite förenklat skulle man kunna säga att informationstekniken och informatiken är två sidor av samma mynt. Ett uttryck för detta är att banden mellan informatik och informationsteknik är starka på Högskolan i Jönköping. Ulf Seigerroth, som i dag är docent i informatik vid Tekniska Högskolan, arbetade tidigare som sektionschef i informatik vid Internationella Handelshögskolan och var också med och grundade CenIT (Centre of Evolving IT in Networked organizations).

Inom forskningsmiljön studerar man tekniker som kan användas för att analysera, konstruera och implementera informationssystem för företag, med en betoning på tillverkande företag och tjänsteföretag.

– Ett av våra viktigaste uppdrag är att utveckla tillämpad teknik och arbeta behovsriktat för näringslivet i regionen. Något som inte utesluter att vi har en hög akademisk svansföreläsning, poängterar Ulf Seigerroth.

ALLT HÄNGER IHOP

– Vår forskning kan delas upp i tre områden. Verksamhetsmodellering och verksamhetsarkitektur, kunskapsrepresentation och semantisk webb samt modellbaserad mjukvaruutveckling.

Verksamhetsmodelleringen syftar till att effektivisera informations- och logistikprocesser inom företag och organisationer. Ett arbete som inte bara är viktigt för de stora jättarna med egna utvecklingsavdelningar.

”Ett av våra viktigaste uppdrag är att utveckla tillämpad teknik och arbeta behovsriktat för näringslivet i regionen.”

– I Sverige finns mängder av små och medelstora företag som skulle klara sig bättre på en konkurrensutsatt marknad genom att se över sina informationssystem och andra informationsstrukturer. Ett av de företag vi har arbetat tillsammans med är Proton där de har kunnat konstatera effektivitetshöjning efter vårt gemensamma projekt.

– Kunskapsrepresentation handlar i sin tur om att strukturera och hantera information om olika kompetenser, säger Ulf och förklarar vidare:

Om försvarsmakten till exempel ska sätta in ett minröjningsteam, ska det finnas system som snabbt ger ett förslag på personer med lämpliga kompetenser. Men det är ju skillnad på minröjning i Afghanistan och

i Sydpolen, eller hur? Semantisk webb berör i sin tur information om strukturer och innebörden av den information som finns på webben.

Modellbaserad mjukvaruutveckling är exakt som det låter, med den lilla brasklappen att en lyckad programutveckling förutsätter att man har bra koll på förutsättningar och strukturer. De tre forskningsområdena är i mångt och mycket beroende av varandra, resonerar Ulf Seigerroth, även om det inte finns något krav på kronologi.

INNOVATIV UTBILDNING I MJUKVAROR

Vad gäller mjukvaruutveckling planerar Tekniska Högskolan en ny, attraktiv treårig utbildning i mjukvaruutveckling och mobila plattformar. Kollegan Karl Hammar har i samarbete med Ulf Seigerroth och övriga personer på avdelningen ansvarat för utformningen.

– Utbildningen kommer att fokusera på den senaste tekniken för kombinationer av mobila enheter och internetjänster. Ambitionen är att våra studenter ska bli först med det senaste, bland annat inom det nu så heta begreppet Cloud Computing, berättar Karl.

Programmet blir ett av tre kandidatprogram där möjligheten finns att bygga på med en masterexamen. En av många poängter är att en längre och djupare utbildning gör att man fortare kan avancera i karriären, säger Ulf Seigerroth som kommer att vara engagerad i den forskningsmässiga kvalitets-säkringen av utbildningen:

– Vi hoppas bland annat kunna korta steget från programmerare till systemarkitekter.

INGENJÖRSPROGRAM: MJUKVARUUTVECKLING OCH MOBILA PLATTFORMAR

Smartphones och surfplattor ger tillgång till helt nya sätt att använda och söka information, till exempel genom mobil- och webbappar. Den nya tekniken ger spännande utmaningar för ingenjörer som arbetar med utveckling av mjukva-

ror för mobila plattformar. Det nya programmet ”Mjukvaruutveckling och Mobila plattformar” på Tekniska Högskolan är till för de som vill designa framtidens informationssystem och bygger till stor del på projekt och övningar som ger

praktiska erfarenheter av de tekniker som lärs ut.

Läs mer om det här programmet och Tekniska Högskolans andra program på www.hj.se/jth/utbildning

Moralisk stress på liv och död

Det handlar om liv och död. Om att ge bästa, tänkbara vård till människor som inte alltid har möjlighet att själva påverka besluten. Det är inte så konstigt att sjuksköterskor ibland drabbas av moralisk stress.

– Det kostar mycket både för individen och för samhället, men det kan undvikas, konstaterar Marit Silén, nybliven doktor vid Hälsohögskolan.

Forskningen vid Hälsohögskolan i Jönköping blomstrar. Under 2011 har sex doktorander lagt fram sina avhandlingar, och under våren 2012 är hittills åtta inplanerade. Marit Silén disputerade i november. Idén till ämnet "Encountering ethical problems and moral distress as a nurse – Experiences, origins and handling" fick hon redan när hon studerade till sjuksköterska och vägen mot målet har varit spikrak. Fem år har det tagit, och då har Marit även undervisat blivande sjuksköterskor på 20 procent.

SPOTLIGHT PÅ SJKSKÖTERSKAN

Syftet med avhandlingen har varit att beskriva sjuksköterskors arbetssituation med fokus på etiska problem, moralisk stress och etiskt klimat i organisationen.

Att tempot inom vården kan vara tufft och arbetsbelastningen hög, är en problematik som diskuteras ganska ofta. Men mer sällan resoneras det kring stress som kan uppkomma när en medarbetare upplever att man tvingas handla i strid med sina grundläggande värderingar.

– Det har forskats en del kring hur läkare upplever moralisk stress, framförallt i USA, men det finns få studier om vad det är

sjuksköterskor i Sverige tycker ger moralisk stress, berättar Marit.

Moralisk stress uppstår i situationer när etiska problem av olika skäl inte blir lösta eller om sjuksköterskan upplever att de inte blir lösta på ett tillfredsställande sätt.

– Livsuppehållande åtgärder är en sådan situation, där man som sjuksköterska kan reagera över när och hur beslutet fattats. Kanske tycker man att beslutet borde ha tagits i ett tidigare skede när patienten kunde bestämma.

”Ofta är det kommunikationsproblem som ligger till grund för sjuksköterskornas moraliska stress.”

ETIKRONDER UNDERLÄTTAR

Under arbetet har Marit genomfört fyra större studier vid fyra olika sjukhus i mellersta och södra Sverige – länssjukhus såväl som universitetssjukhus. Hon har gjort kvalitativa intervjuer om arbetsrelaterad stress, etiska problem och hur de hanteras, samt intervjuer som direkt berör livsuppehål-

lande behandling. Sambandet mellan etiskt klimat och moralisk stress har kartlagts i en separat enkätstudie. Denna bildade grunden för en intervjustudie där sjuksköterskor fick berätta om vad det var de konkret gjorde när de tyckte att de etiska problemen på arbetsplatsen hanterades bra.

– Ofta är det kommunikationsproblem som ligger till grund för sjuksköterskornas moraliska stress. Att läkaren har fattat ett beslut som inte har kommunicerats, eller diskuterats ordentligt, och att man därför inte har en samsyn kring patientens bästa, berättar Marit.

Konsekvenserna av moralisk stress drabbas inte bara den enskilda sjuksköterskan. Resultatet kan bli att sjuksköterskan undviker situationer och beslut som upplevs som svåra, vilket förstås påverkar vårdkvaliteten. I värsta fall orkar man inte arbeta längre.

– Men studien visar att ett gott etiskt klimat, där man har en bra dialog med sina arbetskamrater om etiska frågor, bidrar till mindre stress. En lösning kan till exempel vara så kallade "etikronder" där man tar upp allmänna eller aktuella frågeställningar. På så sätt kan man fånga upp många situationer innan de utvecklas till problem!

Modellskolan på turné i USA

Forskare vid Johns Hopkins universitetet i Baltimore och lärare vid Baltimore East Public School har intresserat sig för Modellskolan, ett EU-finansierat forsknings- och utvecklingsprojekt som pågår vid Högskolan för lärande och kommunikation (HLK).

Karin Åberg, lektor i pedagogik, och professor Tomas Kroksmark, båda från HLK, inbjöds i oktober till Baltimore för att dels presentera projektet och dels undersöka vad ett eventuellt samarbete skulle innebära för projektet och för Högskolan i Jönköping. Projektet har också

FOTO: HLK

Tomas Kroksmark tillsammans med rektor Carol DeLoatch vid Baltimore East.

presenterats i New York, där bland annat Yeshiva-universitetet visat intresse för arbetet i Jönköping.

AKADEMISK HÖGTID 2012

Nästa installations- och promotionshögtid vid Högskolan i Jönköping äger rum 29 september 2012.

Vid den akademiska högtiden installeras professorer anställda efter föregående tillfälle. Promovering sker av hedersdoktorer och de doktorander som avlagt doktorsexamen senast den 30 juni det år som promoveringen äger rum.

8 miljoner till HLK-forskare

Helene Ahl, professor i företagsekonomi vid Högskolan för lärande och kommunikation (HLK), har av Vetenskapsrådet beviljats åtta miljoner kronor för att leda ett projekt om kvinnors företagande och ekonomisk tillväxt ur ett genusperspektiv.

Anslaget kommer från en utlysning som avser att stärka genusvetenskaplig forskning. Det är ett gott kvitto på det genusvetenskapliga arbetet inom forskningsmiljön Livslångt lärande vid Encell/HLK, som Ahl byggt upp under flera år.

– Nu går vi in i en tid där de starka kollektivens roll minskar, och där människor förväntas kunna se sig som företagare på en marknad. Vilka konsekvenser får detta för hur

man tänker på mäns och kvinnors positioner i samhället? säger Helene Ahl.

Projektet syftar främst till att utveckla genusteori, som vuxit fram i ett samhälle med traditionella könsroller, starka kollektiv och en stark stat där företagande sällan problematiserats. Utöver detta handlar det också om att utvidga entreprenörskapsteori.

– Kvinnors företagande och entreprenörskap som faller utanför de vinstdrivande företagens ram har tidigare setts som undantag. Men entreprenörskap är ett brett begrepp, som kan innefatta både kvinnors organisering och/eller social förändring, avslutar Ahl.

KAROLINA BOBERG, HLK

FOTO: PATRIK SVEDBERG

”Nu går vi in i en tid där de starka kollektivens roll minskar, och där människor förväntas kunna se sig som företagare på en marknad. Vilka konsekvenser får detta för hur man tänker på mäns och kvinnors positioner i samhället?”

Nobelpristagare på HLK:s vägg

En haikudikt av årets mottagare av Nobelpriset i litteratur, Tomas Tranströmer, finns på Högskolan för lärande och kommunikations väggkonstverk "Boken är ett fönster" av Åke Pallarp. Konstverket fortsätter in i entréhallen med en gul kakelvägg. Det placerades år 2000 vid östra entrén och är finansierat av Statens Konstråd.

Läs mer om årets Nobelpriset i litteratur på www.svenskaakademien.se

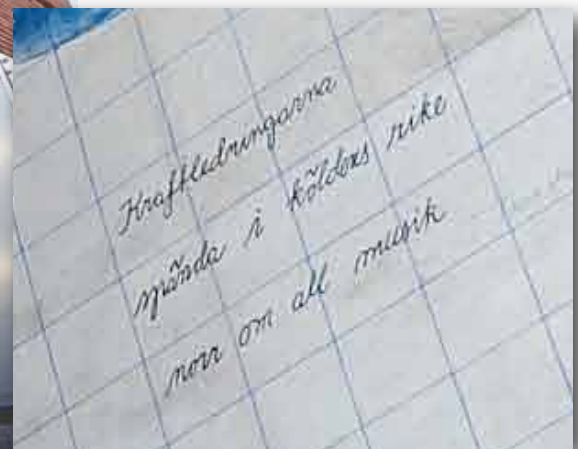
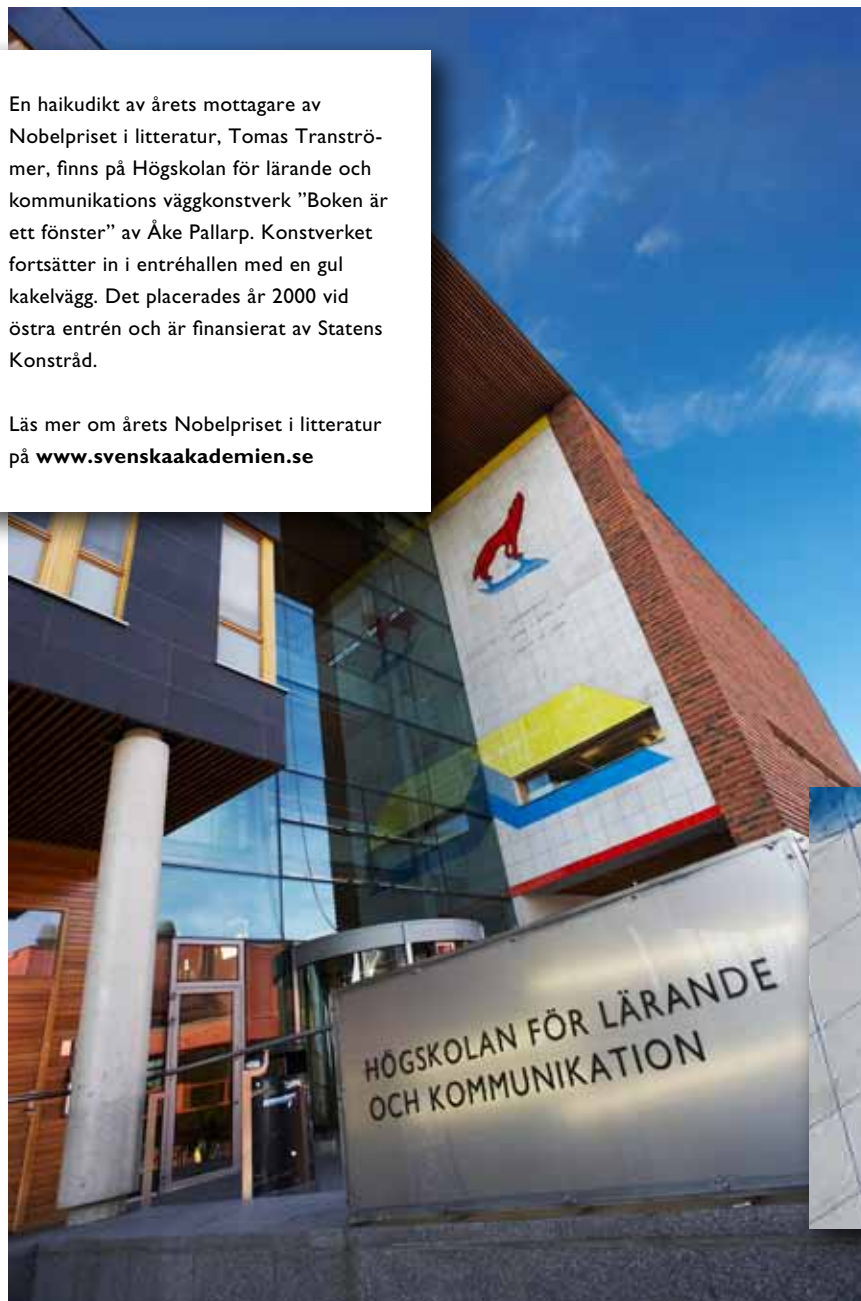
Per Risberg-seminarium

Jan Carlsson och Anna Öhrwall Rönnbäck

I oktober hölls ett seminarium med titeln "Affärsutveckling i teknikföretag – ett nätverkskoncept". Bland talarna fanns bland annat Jan Carlsson, koncernchef och CEO i Autoliv.

Seminarier byggde på boken "Att leda högteknologiska innovationsföretag. Erfarenheter från Combitech 1977-1997" skriven av Per Risberg (1937-2009), som var högskolans styrelseordförande under många år, tillsammans med Anna Öhrwall Rönnbäck, lektor Industriell ekonomi, Linköpings universitet.

”Är det viktigt att ha en koppling mellan utbildningen och näringslivet?”

Civilekonomernas årliga utbildningskonferens ”Den framtida civilekonomen” hölls i Stockholm i oktober. Konferensen belyste kopplingen mellan akademi, näringsliv och politik.

Bland talarna fanns två studenter från Internationella Handelshögskolan i Jönköping: Sarah Hammoura (civilekonomprogrammet) och Michaela Edslätt (marknadsekonomprogrammet). De representerade det kvinnliga karriärnätverket VILJA, ett nätverk som de själva startat. VILJA syftar till att ge ekonomstudenter en inblick i näringslivet med hjälp av bland annat studiebesök, gästföreläsare och mentorskapsprogram.

FOTO: CIVILEKONOMERNA

BOSTADSMINISTERN INVIGDE 96 NYA STUDENTLÄGENHETER

Bostadsminister Stefan Attefall invigde i oktober nya studentbostäder på stadsområdet Ekhagen i Jönköping. Ägaren till bostäderna är Husgruppen AB som tillsammans med Högskolan i Jönköping har genomfört projektet. Anläggningen består av 96 lägenheter och på området finns också ett allaktivitetshus med tvättstuga, allrum och bibliotek.

De senaste disputationerna vid Högskolan i Jönköping

FOTO: PATRIK SVEDBERG

Magdalena Markowska

Internationella Handelshögskolan

Disputerade den 9 december med avhandlingen
”Entrepreneurial Competence Development:
Triggers, processes and Consequences”.

Kommande disputationer

FOTO: PRIVAT

Lianguang Cui

Internationella Handelshögskolan

Disputerar den 12 januari 2012 med avhandlingen
”Innovation and network development of logistics
firms”.

FOTO: PATRIK SVEDBERG

Maria Norbäck

Internationella Handelshögskolan

Disputerar den 13 januari 2012 med avhandlingen
”Making Public Service Television: A study of institutional
work in collaborative TV productions”.

FOTO: SARA LANDSTEDT

James Dzansi

Internationella Handelshögskolan

Disputerar den 20 januari 2012 med avhandlingen
”Remittances, Investment and Manufacturing Growth”.

**BESTÄLL
VÅR KATALOG!**

HJ.SE

**Utbildningar som gör dig
attraktiv på arbetsmarknaden
- både nationellt och internationellt**

HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING